

AFSPRAKEN

Gemeenteraad Edam-Volendam

Uitgangspunten voor de onderlinge
omgang en het samenspel in de
gemeenteraad Edam-Volendam

- Vertrouwelijk - 23 april 2025

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1	3
Inleiding	3
Hoofdstuk 2	4
De afspraken	4
Hoofdstuk 3	6
Hoe we het goede gesprek met elkaar voeren	6

HOOFDSTUK 1

Inleiding

Als gemeenteraad zijn wij het hoogste bestuursorgaan van de gemeente Edam-Volendam. Wij vertegenwoordigen de mening van de inwoners van Edam-Volendam. Ook controleren wij het college van burgemeester en wethouders en stellen wij de kaders waarbinnen het college en de gemeentelijke organisatie zich bewegen. De positie van hoogste bestuursorgaan brengt bijzondere verantwoordelijkheden met zich mee. Dat we trouw zijn aan onze publieke taak en aan het gemeenschappelijk belang. Maar ook dat we ons als goed raadslid gedragen op een manier die als voorbeeld dient voor het gedrag van de inwoners van onze gemeente en die past bij ons bijzondere ambt.

Als raadslid staat effectief het volk vertegenwoordigen centraal; integriteit, weerbaarheid en ethiek zijn daarvoor randvoorwaarden. Integriteit, weerbaarheid en ethiek maken onderdeel uit van ons dagelijks handelen en onze identiteit. We hebben geen vaste definities voor deze begrippen, omdat deze begrippen door de tijd veranderen. Wat tien jaar geleden normaal was, is dat nu niet (altijd) meer. Als uitgangspunt verstaan wij onder weerbaarheid de omgang met interne en externe beïnvloeding, en onder ethiek het kritisch nadenken over wat (moreel) goed is om te doen.

Omdat we integriteit, weerbaarheid en ethiek van groot belang achten maken wij met elkaar aanvullende afspraken over hoe we omgaan met elkaar, collegeleden, ambtenaren en sociale media. Ieder raads(commis­sie)lid committeert zich aan deze afspraken. Elke raadsperiode actualiseren we dit document.

Deze afspraken kunnen gezien worden als een aanvulling op onze gedragscode, waar extra aandacht voor nodig is. Het is geen vervanging van de gedragscode, die blijft onverkort gelden. Concreet beschrijven in dit document afspraken over:

- De onderlinge omgang;
- De omgang met het college;
- De omgang met ambtenaren;
- De omgang met sociale media;
- Hoe we het goede gesprek met elkaar voeren.

HOOFDSTUK 2

De afspraken

Afspraken over de onderlinge omgang

Ethiek en integriteit gaat voor ons over meer dan de omgang met persoonlijke belangen. Het gaat voor ons ook over onderlinge omgangsvormen. Niet alleen binnen de raadszaal, maar ook daarbuiten, zowel online als offline. Met grensoverschrijdend gedrag bedoelen wij gedrag dat door de ander als zodanig wordt ervaren en/of dat in het algemeen als grensoverschrijdend wordt beschouwd. Integriteit is iets van ons allen. Wij komen twee keer per jaar samen met de voltallige gemeenteraad om het over integer handelen te hebben.

Tijdens de raads(commissie)vergadering

- Raads(commissie)leden voeren het debat op de inhoud en niet op de persoon.
- Raads(commissie)leden houden zich tijdens vergaderingen aan het reglement van orde en volgen de aanwijzingen van de voorzitter op. Raads(commissie)leden onthouden zich tijdens vergaderingen van uitingen met het karakter van een protest.
- Raads(commissie)leden bejegenen elkaar tijdens vergaderingen op een respectvolle manier en laten zich tijdens vergaderingen in woord, gebaar en online niet onnodig negatief of kwetsend uit over collega raads(commissie)leden.
- Raads(commissie)leden gedragen zich respectvol jegens elkaar en onthouden zich van grensoverschrijdend gedrag, zoals discriminatie, intimidatie en verbale- en non-verbale agressieve uitingen.
- Raads(commissie)leden zijn samen verantwoordelijk om elkaar te corrigeren en/of aan te spreken op vermeend grensoverschrijdend gedrag tijdens raadsvergaderingen en de raadscommissie. Gradaties doen ertoe. Een '*slip of the tong*' kan voorkomen tijdens een verhitte politieke discussie, maar verbale- en non-verbale grensoverschrijdende uitingen tijdens raadsvergaderingen, de raadscommissie en themaraden worden plenair besproken.
- Raads(commissie)leden voeren tijdens een debat in de raadsvergadering of op de raadscommissie niet een inhoudelijke discussie over hetzelfde onderwerp op sociale media. Het gebruik van sociale media door raads(commissie)leden mag niet leiden tot verstoring van de raadsvergadering of de raadscommissie.
- Tijdens een raadsvergadering of de raadscommissie bejegt het raads(commissie)lid de voorzitter op een respectvolle manier en uit geen kritiek op het functioneren van de voorzitter op sociale media.

Buiten de raads(commissie)vergadering

- Raads(commissie)leden bejegenen elkaar buiten de raadsvergadering of de raadscommissie op een respectvolle manier en trekken het handelen van collega raads(commissie)leden met betrekking tot de integriteit niet in het openbaar in twijfel.
- Raads(commissie)leden bejegenen elkaar buiten de raadsvergadering of de raadscommissie op een respectvolle manier en laten zich in het openbaar in woord, gebaar en online niet onnodig negatief of kwetsend uit over collega raads(commissie)leden.
- Raads(commissie)leden gedragen zich in het openbaar respectvol jegens elkaar en onthouden zich van grensoverschrijdend gedrag, zoals discriminatie, intimidatie en verbale- en non-verbale agressieve uitingen.

Afspraken over de omgang met collegeleden en ambtenaren

- Raads(commis­sie)leden behan­delen collegeleden en ambtenaren met respect.
- Raads(commis­sie)leden laten zich zowel tijdens vergaderingen als in het openbaar in woord, gebaar en online niet onnodig negatief of kwetsend uit over collegeleden en/of ambtenaren.
- Raads(commis­sie)leden gedragen zich respectvol jegens collegeleden en abtenaren en onthouden zich van grensoverschrijdend gedrag, zoals discriminatie, intimidatie en verbale- en non-verbale agressieve uitingen jegens collegeleden en/of ambtenaren.
- Raadsleden denken goed na over de (onverwachte) consequenties die het rechtstreeks benaderen van ambtenaren kunnen hebben. Ze brengen de gemeentesecretaris van dit contact op de hoogte.

HOOFDSTUK 3

Hoe we het goede gesprek met elkaar voeren

In het geval de gedragscode integriteit te weinig houvast biedt of onduidelijkheden oproept over het handelen van een raads(commissie)lid (vaak aangeduid als het 'grijze gebied'), voorziet de gemeenteraad daarin. Wij hechten eraan met elkaar afspraken te maken over de manier waarop we dit doen en hoe we (voorgenomen) gedrag bespreekbaar maken. Daarmee bevorderen wij dat:

- Er wordt gehandeld in lijn van de gedragscode;
- Geen onnodige escalatie plaatsvindt;
- Gedrag en integriteit van personen geen onderdeel worden van het politieke debat.

Hieronder volgen een aantal voorbeelden van situaties die om een goed gesprek vragen. Deze voorbeelden zijn niet uitputtend.

1. Het raads(commissie)lid twijfelt over hoe een (nog niet ondernomen) eigen handeling zich verhoudt tot de gedragscode.
2. Het raads(commissie)lid twijfelt over hoe een nog niet ondernomen handeling van een ander raadslid zich verhoudt tot de gedragscode.
3. Het raads(commissie)lid vermoedt dat door een ander raads(commissie)lid is gehandeld in strijd met de gedragscode integriteit.
4. Het raads(commissie)lid vindt dat de omgangsvormen zijn geschonden of dat er sprake is van grensoverschrijdend gedrag.
5. Iemand buiten de gemeenteraad vindt dat een raads(commissie)lid zich schuldig maakt aan grensoverschrijdend gedrag of handelt in strijd met de gedragscode.

Hieronder volgt een stappenplan over het handelen per situatie.

1. Het raads(commissie)lid twijfelt over hoe een (nog niet ondernomen) eigen handeling zich verhoudt tot de gedragscode.
 - Het raads(commissie)lid is transparant over zijn/haar twijfel(s) of dilemma('s) en treedt hierover in overleg.
 - In eerste instantie ligt het voor de hand dit binnen de eigen fractie te doen. Als de twijfels blijven bestaan, treedt het raads(commissie)lid in overleg met de griffier voor advies over hoe te handelen.
 - Blijven de twijfels bestaan, dan stapt het raads(commissie)lid naar de burgemeester. De burgemeester adviseert het betreffende raads(commissie)lid over hoe de (nog niet ondernomen) eigen handeling zich verhoudt tot de gedragscode integriteit.
 - Indien geen sprake is van een schending van de gedragscode integriteit, wordt in onderling overleg besloten of de casus, ter lering, wordt ingebracht in het presidium.
 - Indien mogelijk sprake is van een integriteitsschending treden de processtappen ingeval een vermoeden van een integriteitsschending door een politieke ambtsdrager van de gemeente (artikel 6.2 lid c van de gedragscode) in werking.

2. Het raads(commissie)lid twijfelt over hoe een nog niet ondernomen handeling van een ander raadslid zich verhoudt tot de gedragscode.
 - Het raads(commissie)lid spreekt de persoon in kwestie op een respectvolle manier aan of stelt hem of haar hierover een vraag.
 - Als de twijfels daarmee niet worden weggenomen ligt het voor de hand deze twijfels te bespreken met de fractievoorzitter (of in het geval van een fractievoorzitter een fractielid) van het betreffende raads(commissie)lid.
 - Als de twijfels daarmee nog steeds niet worden weggenomen of wanneer bespreking met de fractievoorzitter niet voor de hand ligt dan stapt het raads(commissie)lid naar de griffier (vanuit de ondersteunende en adviserende rol van de griffier) om zijn of haar twijfels te bespreken. De griffier adviseert het raads(commissie)lid over hoe de nog niet ondernomen handeling zich verhoudt tot de gedragscode en hoe het raads(commissie)lid kan handelen.
 - Blijft de twijfel vervolgens nog steeds bestaan, dan stapt het raads(commissie)lid naar de burgemeester (vanuit de rol van de burgemeester als hoeder van de bestuurlijke integriteit) om zijn of haar twijfels te bespreken. Bij voorkeur gezamenlijk met de griffier en het betreffende raads(commissie)lid. De burgemeester beoordeelt of mogelijk sprake is van handelen in strijd met de gedragscode en/of andere regelgeving op het gebied van integriteit.
 - Afhankelijk van deze beoordeling wordt door de griffier en/of burgemeester met het betreffende raads(commissie)lid gesproken. Indien geen sprake is van een schending van de gedragscode integriteit, wordt in onderling overleg besloten of de casus, ter lering, wordt ingebracht in het presidium.
 - Indien mogelijk sprake is van een integriteitsschending treden de processtappen ingeval een vermoeden van een integriteitsschending door een politieke ambtsdrager van de gemeente (artikel 6.2 lid c van de gedragscode) in werking.
3. Het raads(commissie)lid vermoedt dat door een ander raads(commissie)lid is gehandeld in strijd met de gedragscode integriteit.
 - Het raads(commissie)lid spreekt het betreffende raads(commissie)lid of diens fractievoorzitter op een respectvolle manier aan op zijn of haar handelen, tenzij dit redelijkerwijs niet van het raads(commissie)lid verwacht kan worden.
 - Wanneer het vermoeden blijft bestaan meldt het raads(commissie)lid zich met dit vermoeden bij de griffier en/of burgemeester. In het geval van een (schriftelijke) melding van een vermoedelijke integriteitsschending treden de processtappen ingeval een vermoeden van een integriteitsschending door een politieke ambtsdrager van de gemeente (artikel 6.2 lid c van de gedragscode) in werking.
 - Indien geen sprake is van een schending van de gedragscode integriteit, wordt in onderling overleg besloten of de casus, ter lering, wordt ingebracht in het presidium.
4. Het raads(commissie)lid vindt dat de omgangsvormen zijn geschonden of dat er sprake is van grensoverschrijdend gedrag.
 - Het raads(commissie)lid spreekt het betreffende raads(commissie)lid op een respectvolle manier aan op zijn of haar gedrag. Bij voorkeur buiten de raadsvergadering of de raadscommissie. Als dit gedrag zich voordoet tijdens een vergadering, kan het raads(commissie)lid een schorsing van de vergadering aanvragen om het betreffende raads(commissie)lid aan te spreken op zijn of haar gedrag, bijvoorbeeld onder begeleiding van de voorzitter van de vergadering. Als een van deze opties niet tot een bevredigende uitkomst leidt, dan ligt het voor de hand het gedrag van het betreffende raads(commissie)lid te bespreken met diens fractievoorzitter.

- Leidt dit niet tot een bevredigende uitkomst, dan bespreekt het raads(commissie)lid het gedrag van het betreffende raads(commissie)lid met de griffier (vanuit de ondersteunende en adviserende rol van de griffier). De griffier adviseert het raads(commissie)lid over hoe het raads(commissie)lid kan handelen.
- Leidt dit niet tot een bevredigende uitkomst, dan bespreekt het raads(commissie)lid het gedrag van het betreffende raads(commissie)lid met de burgemeester (vanuit de rol van de burgemeester als hoeder van de bestuurlijke integriteit) In overleg wordt besloten hoe hiermee om te gaan. Mogelijkheden kunnen zijn:
 - De burgemeester nodigt de raads(commissie)leden uit voor een gezamenlijk gesprek, al dan niet in aanwezigheid van de fractievoorzitter(s);
 - De burgemeester gaat in gesprek met het betreffende raads(commissie)lid;
 - Het gedrag wordt geagendeerd in het presidium.
- Het staat het raads(commissie)lid vrij een melding in te dienen van een vermoedelijke integriteitsschending van de gedragscode.
- Indien geen sprake is van een schending van de gedragscode integriteit, wordt in onderling overleg besloten of de casus, ter lering, wordt ingebracht in het presidium.

Externe vertrouwenspersoon voor advies en ondersteuning

Het kan waardevol zijn om een externe vertrouwenspersoon voor politieke ambtsdragers aan te stellen. In het geval een raads(commissie)lid rondloopt met een integriteitsdilemma kan hij of zij zich dan wenden tot een externe vertrouwenspersoon voor advies en ondersteuning. Dit moet volgens ons iemand zijn met ervaring, maar op afstand van de huidige Edam-Volendamse gemeentepolitiek die tevens ervaring heeft om kundig te adviseren over bestuurlijke integriteitsdilemma's, die door het college en de gemeenteraad is aangesteld en die raadsleden of wethouders ter advisering kunnen raadplegen over wat te doen bij een vermoeden van een integriteitsdilemma of -schending.

De invulling van een externe vertrouwenspersoon kan op uiteenlopende wijze worden vormgegeven. Indien raads(commissie)leden behoefte hebben aan een externe vertrouwenspersoon voor politieke ambtsdragers, is het van belang dat de gemeenteraad keuzes maakt over zaken zoals de taken, verantwoordelijkheden en het profiel van een dergelijke externe vertrouwenspersoon.